

Hallituksen toimintakertomus 2012

YLEISTÄ

Vuosi 2012 oli Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen (Mela) 43. toimintavuosi.

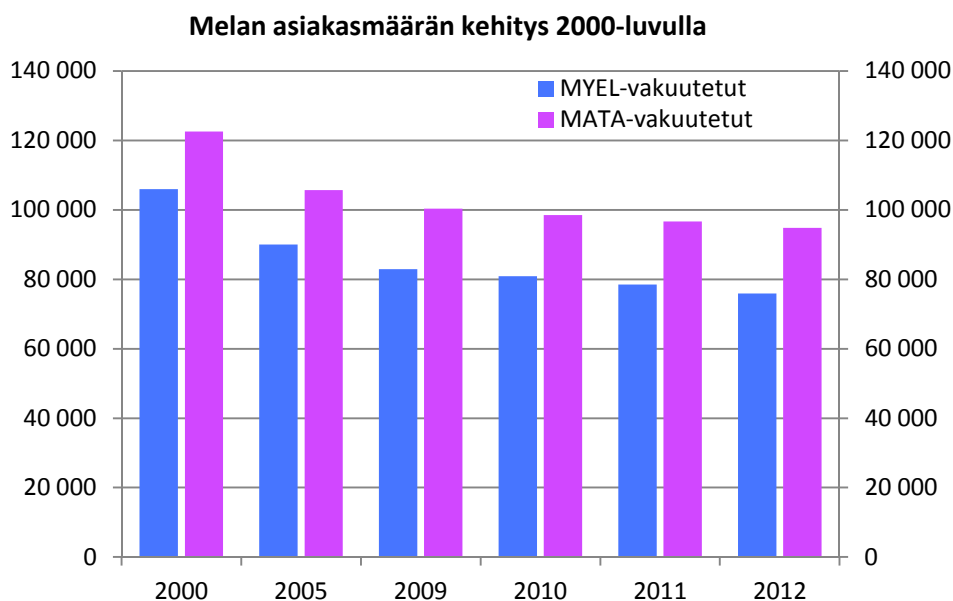
Vuoden 2012 aikana Melan toiminnassa tapahtui kaksi merkittävää muutosta: kaikkien hakemusten osalta siirryttiin sähköiseen käsittelyyn ja Mela muutti uuteen toimitaloon. Toiminnan painopisteenä oli uuden käsittelyjärjestelmän täysipainoinen käyttöönotto ja sitä myötä hakemusten käsittelyn nopeutuminen. Teknisistä ongelmista johtuen käsittelyä ei kuitenkaan vielä vuoden 2012 aikana kyetty nopeuttamaan.

Kertomusvuoden aikana annettiin päätös 54 000 vakuutus- tai etuushakemukseen. Hakemusten kokonaismäärä väheni vajaalla kolmella prosentilla edellisestä vuodesta.

Melalla oli vuoden lopussa 75 919 MYEL-vakuutettua ja 94 840 MATA-vakuutettua asiakasta. Eläkkeensaajia Melalla oli vuoden lopussa asiakkainaan 137 712.

MYEL-vakuutettujen asiakkaiden määrä väheni edellisestä vuodesta 3,2 prosenttia, MATA-vakuutettujen 1,9 prosenttia ja eläkkeensaajien 2,8 prosenttia.

Melan kautta maksettujen etuuksien ja palveluiden arvo oli 1 189,0 miljoonaa euroa sisältäen maatalouslomituksen (v. 2011: 1 155,9 milj. e).

Kuva 1. 2000-luvulla Melan MYEL-vakuutettujen asiakkaiden määrä on vähentynyt keskimäärin 2,7 prosenttia vuodessa ja MATA-vakuutettujen 2,1 prosenttia vuodessa.

Mela ja yhteiskuntavastuu

Mela on toiminnallaan edistämässä koko yhteiskunnassa vallitsevaa työuran pidentämistavoitetta. Melan työhyvinvointitoiminnan tavoitteena on lisätä terveitä työvuosia oman asiakaskuntansa osalta.

Mela kantaa vastuun lakisääteisen sosiaaliturvan ja palvelun laadukkaasta toimeenpanosta niin maatalousyrittäjien kuin apurahansaajienkin osalta.

Sijoitamme vastuullisesti riittävästi hajautettuihin sijoituskohteisiin hallituksen vahvistaman sijoitussuunnitelman mukaisesti. Sijoitustoiminnassa otamme vain maltillisia riskejä.

Olemme vastuullinen työnantaja toimihenkilöillemme. Henkilöstö pääsee vaikuttamaan heitä koskevaan päätöksentekoon erilaisten työryhmien kautta. Tuemme henkilöstön työhyvinvointia muun muassa kattavan työterveyshuollon sekä liikunta- ja virkistystoiminnan kautta.

MAATALOUSYRITTÄJÄN ELÄKEVAKUUTUS (MYEL)

MYEL-vakuutus

Maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutetaan maatalousyrittäjät, metsätalousyrittäjät, kalastajat, poronhoitajat, heidän perheenjäsenensä sekä apurahalla työskentelevät taiteen ja tieteen harjoittajat.

Maatalousyrittäjän eläkevakuutukseen kuului vuoden 2012 lopussa 73 334 maatalousyrittäjää (sis. kalastajat, poronhoitajat ja metsätalousyrittäjät). Maatalousyrittäjiä oli vakuutettuina 50 773 maatilalta. MYEL-vakuutetuista maatalousyrittäjistä 67 % oli miehiä ja 33 % naisia. Asiakasmäärät ja niiden kehitys on esitelty tarkemmin taulukossa 1.

Vuoden 2012 aikana Mela sai asiakkaakseen 2 229 uutta MYEL-vakuutettua maatalousyrittäjää, mikä on lähes täsmälleen sama määrä kuin kahtena edellisenäkin vuonna.

Apurahansaajien MYEL-vakuutushakemuksia saapui Melaan vuoden aikana 5 300 kappaletta (v. 2011: 4 839). Vuoden aikana alkoi 3 551 uutta apurahansaajien MYEL-vakuutusta, mikä on suunnilleen sama määrä kuin edellisenä vuonna.

Apurahansaajien vakuutusjaksot olivat keskimäärin 16 kuukauden mittaisia. Vuoden aikana vakuutetuista apurahansaajista 70 prosenttia oli tieteen ja 30 prosenttia taiteen harjoittajia. Naisten osuus apurahavakuutetuista oli 57 prosenttia ja miesten 43 prosenttia.

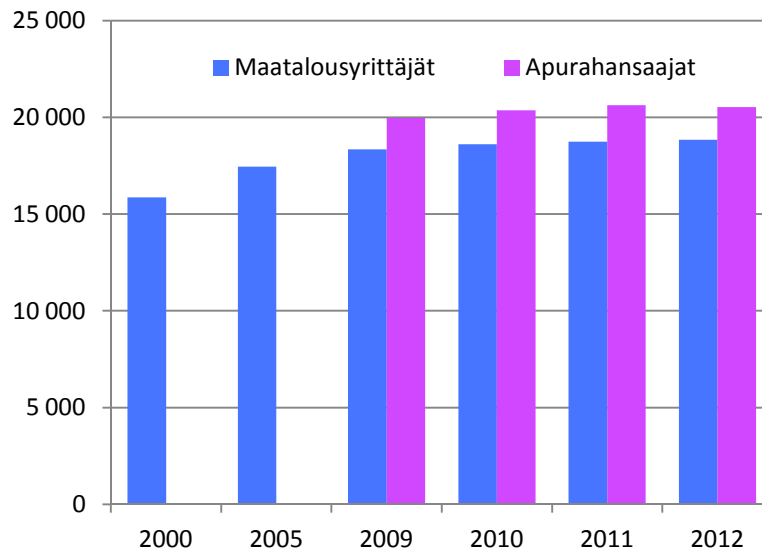
Asiakasryhmät	MYEL-vakuutetut, henkilöä	Muutosprosentti edellisestä vuodesta
Maatilatalouden harjoittajat	70 726	-3,6
Metsätalousyrittäjät	2 866	-1,2
Poronhoitajat	1 078	-1,9
Kalastajat	632	-5,1
Apurahansaajat	2 600	+4,6

Taulukko 1. MYEL-vakuutetut asiakkaat 31.12.2012 ja asiakkaiden lukumäärän kehitys vuoteen 2011 verrattuna. Sama henkilö voi olla vakuutettuna eri asiakasryhmissä.

MYEL-työtulo

Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien sosiaaliturvaetuudet lasketaan henkilökohtaisesta MYEL-työtulosta. Vuoden lopussa maatalousyrittäjien keskimääräinen vuotuinen MYEL-työtulo oli 18 850 euroa eli 1 570 euroa kuukaudessa. Nousua edelliseen vuoteen oli 3,6 prosenttia. Apurahansaajien keskimääräinen MYEL-työtulo vuotuisesti työtuloksi laskettuna oli vuoden lopussa 20 525 euroa. Siinä nousua oli 2,4 prosenttia.

Keskimääräinen MYEL-työtulo, euroa /vuosi
(vuoden 2012 indeksitasossa)

Kuva 2. MYEL-työtulon kehitys maatalousyrittäjillä ja apurahansaajilla. Vuoden 2012 lopussa maatalousyrittäjien keskimääräinen MYEL-työtulo oli 18 850 euroa vuodessa ja apurahansaajien 20 525 euroa vuodessa.

MYEL-eläkkeet

Vuoden lopussa työeläkettä maksettiin 137 231 henkilölle (v. 2011: 141 214). Työeläkettä saavien määrä laski vuoden aikana 2,8 prosenttia. Eläkkeensaajien määrä eläkelajeittain on eritelty taulukossa 2.

Melan asiakkaat siirtyivät työeläkkeelle (vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke) keskimäärin 62,5-vuotiaina. Edellisenä vuonna työeläkkeelle siirryttiin keskimäärin 61,9-vuotiaina.

Vuonna 2012 alkanut vanhuuseläke oli suuruudeltaan keskimäärin 1 023 euroa kuukaudessa, josta MYEL-eläkkeen osuus oli 729 euroa kuukaudessa. Kaikkien maksussa olevien vanhuuseläkkeiden suuruus oli keskimäärin 457 euroa kuukaudessa, josta MYEL-eläkkeen osuus oli 345 euroa kuukaudessa.

Mela maksoi työeläkkeitä yhteensä 815,8 miljoonaa euroa (v. 2011: 771,7 milj. e). Työeläkemeno kasvoi 5,7 prosenttia edellisestä vuodesta.

Eläkelaji	Eläkkeensaajien lukumäärä	Muutosprosentti edellisestä vuodesta
Vanhuuseläke	122 568	-2,1
Perhe-eläke	39 687	-3,2
Työkyvyttömyyseläke	7 478	-11,4
Osa-aikaeläke	283	-6,0
Työttömyyseläke	4	-97,6

Taulukko 2. Eri eläkelajeja saavien asiakkaiden lukumäärä 31.12.2012 ja muutos edellisestä vuodesta. Asiakas voi saada työeläkkeen rinnalla perhe-eläkettä.

Mela-sairauspäiväraha

Mela-sairauspäivärahaa maksetaan sairausvakuutuksen omavastuujalta. Vuoden aikana Mela-sairauspäivärahaa maksettiin yhteensä 3,2 miljoonaa euroa (v. 2011: 3,1 milj. e). Sairausjaksoja oli 2,7 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

MAATALOUSYRITTÄJIEN TAPATURMAVAKUUTUS (MATA)

MATA-työtapaturmavakuutus korvaa maatalousyrittäjätyössä ja MYEL-vakuutetussa apurahatyökentelyssä sattuneet tapaturmat ja näistä töistä aiheutuneet ammattitaudit. Vapaa-ajan MATA-vakuutus korvaa yksityistalouden töissä sekä vapaa-ajalla sattuneet vahingot.

MATA-tapaturmavakuutukset

Vuoden lopussa MATA-työtapaturmavakuutus oli voimassa 94 840 henkilöllä (v. 2011: 96 643), joista 2 600 oli apurahansaajia. Vapaa-ajan MATA-vakuutus oli vuoden lopussa 61 291 henkilöllä (v. 2011: 62 278), joista 335 oli apurahansaajia.

MATA-tapaturmavakuutuskorvaukset

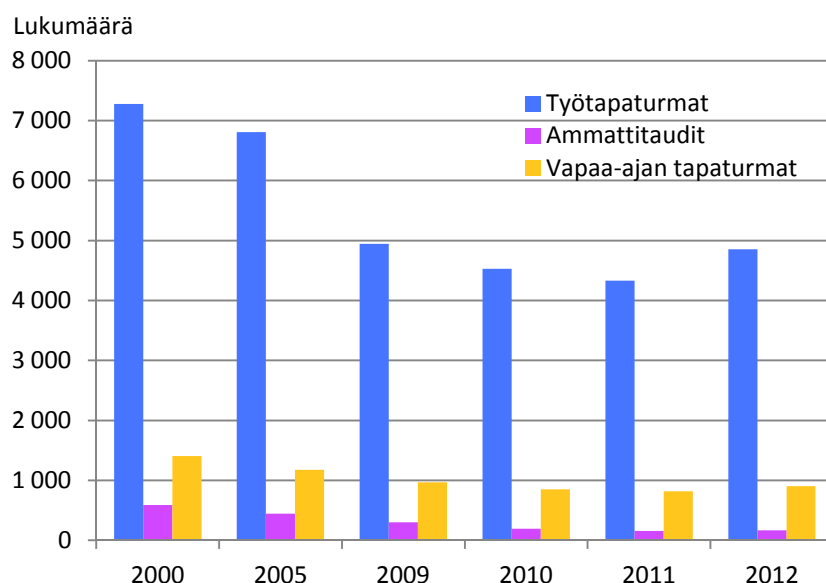
Työtapaturmia sattui edellisvuotta enemmän. Uusia työtapaturmia korvattiin 4 855 (v. 2011: 4 332) ja uusia ammattitauteja 167 (154). Kuolemaan johti vuoden aikana kolme työtapaturmaa. Kuolemaan johtaneita vapaa-ajan tapaturmia sattui myös kolme.

Työtapaturmien määrä kasvoi 12 prosentilla. Työtapaturmia sattui 5,1 sataa vakuutettua kohden (v. 2011: 4,4). Vuodelle 2012 tilastoitujen tapaturmien määrän lisääntymisestä noin puolet selittyy sillä, että loppuvuodesta 2012 tapaturmavakuutushakemuksia ratkaistiin huomattavasti enemmän kuin vuoden 2011 vastaavana ajankohtana. Työtapaturmia sattui edellisvuotta enemmän eläinten hoitoissa sekä koneiden ja laitteiden käsittelyssä.

Mela maksoi vuoden 2012 aikana työtapaturmavakuutuksen eläkkeitä ja korvauksia 34,3 miljoonaa euroa (v. 2011: 33,3 milj. e).

Vapaa-ajan vakuutuksesta korvattiin 905 uutta tapaturmaa, mikä on kymmenen prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Tilastollinen kasvu johtuu käsittelyruuhkan purkamisesta, hakemusten määrä ei kasvanut edellisestä vuodesta. Korvauksia maksettiin 4,0 miljoonaa euroa (v. 2011: 3,7 milj. e).

Uudet korvatut MATA-tapaturmat ja ammattitaudit 2000–2012

Kuva 3. Korvatut uudet tapaturmat ja ammattitaudit vuosina 2000–2012. Tapaturmien määrä on vähentynyt tasaisesti koko 2000-luvun ajan. Vuosi 2012 teki kuitenkin poikkeuksen, sillä työtapaturmien määrä lisääntyi 12 prosentilla ja vapaa-ajan tapaturmienkin määrä 10 prosentilla.

KUNTOUTUS

Mela korvaa sekä maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) että maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (MATA) mukaista kuntoutusta. MYEL-kuntoutusta voi saada, jos työkyky on heikentynyt niin, että entisen työn jatkaminen ei ole enää mahdollista, mutta kuntoutuksella tai työssä selviytymistä helpottavilla apuvälineillä työkyky vielä säilyisi. MATA-kuntoutusta voi saada vain työtapaturmassa vammautunut tai ammattitautiin sairastunut.

MYEL:iin perustuvaan ammatilliseen kuntoutukseen käytettiin 0,6 miljoonaa euroa. Summa sisältää kuntoutusrahat ja kuntoutukseen osallistuneiden kulut tutkimuskuluineen. Kuntoutuksena korvattiin lisäksi työssä selviytymistä helpottavia apuvälineitä 0,2 miljoonalla eurolla.

MATA-kuntoutukseen käytettiin 1,2 miljoonaa euroa. Kuntoutuksena korvattiin muun muassa moottoroituja hengityksensuojaimia ja kuntoutuskursseja ammattiastmaan, -nuhaan, -ihottumaan ja homepölykeuhkoon sairastuneille.

LUOPUMISTUKI

Nykyinen luopumistukijärjestelmä on voimassa vuodet 2011 - 2014. Luopumistuen ehtoihin tuli kuitenkin muutoksia sekä vuoden 2012 että vuoden 2013 alussa.

Vuonna 2012 ei ollut enää mahdollista luopua maataloudesta vuokraamalla pellot toiselle yrittäjälle. Vuosi 2012 oli viimeinen vuosi, jolloin luopumisen pystyi toteuttamaan myymällä pellot lisämaaksi lähialueen viljelijälle. Vuoden 2013 alusta eteenpäin ainoaksi luopumistavaksi jäi sukupolvenvaihdos.

Vuoden 2012 aikana uusia luopumistukia alkoi 638 henkilöllä (v. 2011: 677). Luopumisjärjestelmän kautta viljelystä luovuttiin yhteensä 425 tilalla vuonna 2012 (v. 2011: 466 tilaa). Sukupolvenvaihdos toteutettiin 252 tilalla, 64 tilan pellot myytiin ja 127 tilan pellot vuokrattiin lisämaaksi. Vuokrauksissa luopumistukihakemus oli tullut vireille vuonna 2011, mutta lopullinen luopuminen toteutettiin vuoden 2012 aikana.

Koko vuoden aikana uusia luopumistukihakemuksia saapui kuitenkin 50 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Porotaloudessa tapahtui seitsemän luopumista luopumistuen kautta.

Luopumistuen saajia oli vuoden lopussa 5 427 (v. 2011: 6 331).

Mela hoitaa myös vuoteen 1993 asti voimassa olleen luopumiseläkelain mukaan myönnettyjä eläkeitä. Luopumiseläkettä maksettiin joulukuussa 14 609 henkilölle (v. 2011: 15 709).

MAATALOUSLOMITUS

Mela korvaa maatalouslomituksen kustannukset valtion rahoittamana kuntien hoitamille paikallisyksiköille maatalousyrittäjien lomituspäivälain (LOMAL) mukaisesti. Mela myös ohjeistaa ja kouluttaa paikallisyksiköiden hallintohenkilöitä ja valvoo paikallisyksiköiden toiminnan lainmukaisuutta.

Maatalousyrittäjillä oli vuonna 2012 oikeus 26 vuosilomapäivään, joista käytettiin keskimäärin 25,5 päivää.

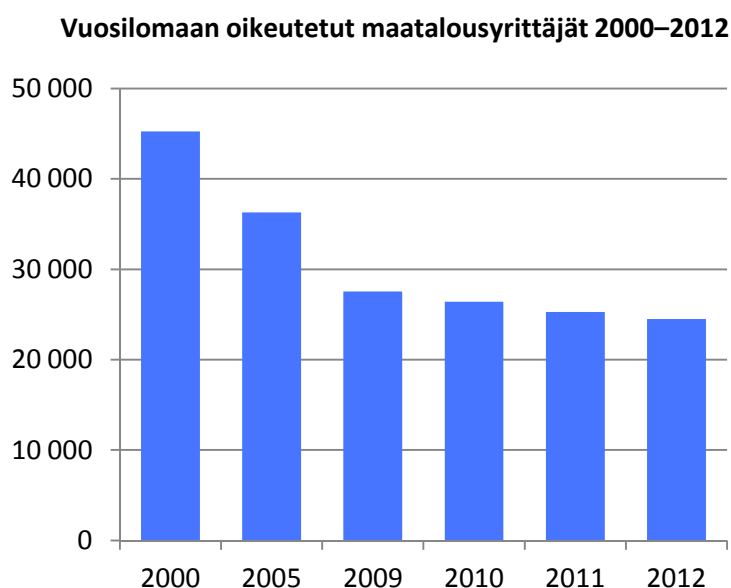
Alueellisia maatalouslomituksen paikallisyksiköitä toimi vuoden 2012 aikana 47, sama määrä kuin edellisenä vuonna. Kuukausipalkkaisia lomittajia oli 4 350 (v. 2011: 4 460).

Vuosilomaan oikeutettuja kotieläinyrittäjiä oli vuoden aikana yhteensä 23 293 (v. 2011: 24 840). Vuosilomaan oikeutettujen yrittäjien määrä väheni 6,2 prosenttia.

Sijaisavun käyttäjiä oli vuoden aikana 9 497 (v. 2011: 10 174). Sijaisavun käyttäjien määrä väheni 6,5 prosenttia edellisestä vuodesta.

Poronhoitajien kolmevuotinen sijaisapukokeilu jatkui vuoden 2012 loppuun asti. Tapaturman tai sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalle myönnettävää sijaisapua käytti vuoden aikana 131 porotalousyrittäjää (v. 2011: 111). Poronhoitajien sijaisapujärjestelmää koskevaa lakia ei jatkettu vuoden 2013 alusta eteenpäin.

Turkistuottajat saivat turkistuottajien lomituspalvelulain perusteella pitää 18 vuosilomapäivää ja haakea lisäksi 120 tuntia maksullista lisävapaata. Vuosilomamahdollisuutta hyödynsi 765 turkistuottajaa (v. 2011: 763).

Kuva 4. Vuosilomaan oikeutettujen maatalousyrittäjien lukumäärän kehitys vuosina 2000–2012. Vuonna 2012 vuosilomaoikeus oli 23 293 maatalousyrittäjällä.

TYÖHYVINVOINNIN JA TYÖTURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Maatalouden lomituspalvelut ja työterveyshuolto tukevat maatalousyrittäjien työhyvinvointia. Mela edistää yrittäjien hyvinvointia myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin perustuvalla työturvallisuustyöllä, mikä on tapaturmien ja ammattitautien torjuntaa neuvonnan, tiedottamisen ja koulutuksen avulla.

Maatalousyrittäjien työhyvinvointiohjelman toteuttamista jatkettiin vuonna 2012. Työhyvinvointiohjelman liittyen Mela oli mukana kehittämässä maatalousyrittäjille oman varhaisen tuen mallin ja järjestämässä mallista kuusi koulutustilaisuutta. Varhaisen tuen mallin tavoitteena on yrittäjien työkykyä uhkaavien ongelmien havaitseminen riittävän ajoissa. Lisäksi maatalousyrittäjille järjestettiin hyvinvointipäiviä, joihin osallistui yli 600 henkilöä. Tilaisuuksien järjestäminen jatkuu vuonna 2013.

Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon kuului vuoden lopussa 39 prosenttia MYEL-vakuutetuista maatalousyrittäjistä. Työterveyshuollon kattavuus oli sama kuin vuotta aikaisemmin. Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon sisältyvät määräajoin suoritettavat terveystarkastus sekä maatilalla tehtävä työolosuhdekartoitus, jossa käydään läpi työympäristön mahdolliset vaara- ja haittatekijät.

Työturvallisuustyöhön käytettiin 0,59 miljoonaa euroa. Lisäksi myönnettiin työturvallisuusapurahoja 96 000 euroa. Melalla oli 13 työturvallisuusasioihin erikoistunutta asiamiestä.

ASIAKASPALVELU

Asiakaspalvelun keskeisin kehittämishanke oli sähköisen käsittelyjärjestelmän käyttöönotto. Alkuvaikeuksien jälkeen järjestelmä saatiin syksyn kuluessa toimimaan suunnitellusti ja hakemusten käsittely tapahtuu nyt sähköisessä muodossa. Sähköisen järjestelmän alkuhankaluudet kuitenkin pidensivät hakemusten käsittelyaikoja ja ruuhkauttivat hakemuksia, mikä heikensi asiakastytyväisyyttä koko vuoden osalta.

Asiakkaisiin kohdistettiin kolme kampanjaa vakuutusturvan ajan tasalla pitämiseksi: vakuuttamattomien maatalousyrittäjien kampanja, työtulon tasokampanja ja iäkkäiden MATA-vakuutettujen kampanja.

Mela sai asiakastytyväisyystutkimuksessa kokonaisarvosanaksi 7,5 (vuonna 2011: 8,0). Maanviljelijöitä palvelevien organisaatioiden imago-tutkimuksessa Mela sai arvosanaksi 7,37 (v. 2011: 7,60) ja oli vakuutusalan neljänneksi paras asiakaspalvelija.

Melan asiamiehet palvelivat asiakkaita noin 150 toimipisteessä. Yhdellä asiamiehellä oli vastuullaan keskimäärin 1 500 MYEL-vakuutettua asiakasta.

Asiakkailla oli mahdollisuus hoitaa vakuutus- ja korvausasioitaan myös pääkonttorissa toimivan puhelinvälityksen kautta, sähköisesti internetissä tai asioimalla henkilökohtaisesti pääkonttorin asiakaspalvelupisteessä. Mela palveli asiakkaitaan myös maatalousnäyttelyissä ja muissa suuremmissa asiakastapahtumissa.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä

Melaan oli työsuhteessa vuoden 2012 lopussa 213 toimihenkilöä (sisältäen asiamiehet). Nettohenkilömääräksi muunnettuna toimihenkilöiden määrä oli 186,4. Edellisen vuoden lopussa nettohenkilömäärä oli 182,7. Henkilökunnan määrä kasvoi vuoden aikana kahdella prosentilla. Henkilökunnan määrän lisääntyminen johtui etupäässä sähköisessä käsittelyssä ilmenneistä hankaluuksista ja siksi lisäresurssointi kohdistettiin asiakaspalvelutehtäviin.

Vuoden lopussa Melan palveluksessa oli 49 asiamiestä, joista 22 oli päätoimisia. Asiamiesten nettohenkilömäärä vuoden lopussa oli 34,0.

Vuoden lopussa työsuhteessa olevista toimihenkilöistä 156 (73 %) oli naisia ja 57 (27 %) miehiä. Henkilökunnan keski-ikä oli 49,9 vuotta (v. 2011: 50,7 vuotta).

Henkilöstön palkat

Henkilökunnalle maksetut suoriteperusteiset palkat olivat 8,5 miljoonaa euroa (vuonna 2011: 8,4 milj. e).

Työhyvinvoinnin edistäminen

Työhyvinvoinnin edistämiseksi henkilökunnalle järjestettiin muun muassa monipuolisia liikuntapalveluita ja vapaa-ajan kulttuuritoimintaa.

Työterveyshuollosta siirtyivät vuoden 2012 alussa vastaamaan Metropol Työterveys Oy ja Suomen Työterveys ry:n jäsenyhteisöt. Työterveyshuolto kattaa myös asiamiehet.

Henkilöstön kouluttautuminen oli aktiivista läpi vuoden. Vuoden lopulla aloitettiin ensimmäinen, kuuden päivän mittainen asiantuntijavalmennus. Siihen osallistui 12 toimihenkilöä.

Esimiestyön laatua mitattiin syksyllä toteutetulla esimiesten 360-tutkimuksella. Esimiestyön koettu laatu oli parantunut kahden vuoden takaisesta mittauksesta.

Uuteen toimitaloon muuttaminen heinäkuussa sujui ripeästi. Henkilöstökyselyssä uudelle toimitalolle ja omalle työpisteelle annettiin arvosanaksi 3,8/6.

Sairauspoissaoloja oli vuoden aikana 3,6 prosenttia työajasta (v. 2011: 3,7 %).

Vaihtuvuus

Melan henkilöstön vaihtuvuus pääkonttorissa oli 7,5 prosenttia (v. 2011: 5,0). Suurin osa vaihtuvuudesta johtui eläkkeelle siirtymisistä. Vanhuuseläkkeelle siirtyi vuoden aikana 12 toimihenkilöä. Vanhuuseläkkeelle siirryttiin keskimäärin 64,0 vuoden iässä (v. 2011: 63,7). Uusia toimihenkilöitä palkattiin vuoden aikana 16.

TALOUS JA HALLINTO

Sijoitustoiminta

Melan sijoitustoiminnan hoitaminen perustuu hallituksen vuosittain vahvistamaan sijoitussuunnitelmaan. Vuotta 2012 leimasi Euroopassa euroalueen kriisi, johon syynä oli lähinnä Välimeren alueen euromaiden velkaongelmat. Alkuvuoden kehitys sijoitusmarkkinoilla näytti vielä nousujohteiselta, mutta kesällä pelot euroalueen hajoamisesta saivat aikaan osakekurssien laskun. Loppuvuotta kohden pelot hälvenivät ja osakekurssit nousivat, joten sijoitusvuodesta tuli kuitenkin kohtalainen. USA:n markkinoilla kehitys oli tasaisempaa ja osakeindeksit tekivät finanssikriisin jälkeisiä ennätyksiä. Myös kehittyvien markkinoiden kehitys oli pääosin nousujohteista. Korkotaso pysyi koko vuoden matalana.

Melan sijoitukset olivat vuoden lopussa markkina-arvoltaan 162,7 miljoonaa euroa (v. 2011: 139,2 milj. e) ilman sijoitustilejä. Vuoden lopussa markkina-arvoisesta sijoituspääomasta oli korko- ja korko-rahastosijoituksia 45,5 prosenttia ja osake- ja osake-rahastosijoituksia 32,1 prosenttia. Kiinteistö- ja kiinteistörahastosijoituksia oli 18,7 prosenttia ja muita sijoituksia 3,7 prosenttia. Luvuissa eivät ole mukana omien toimitalojen hallintaan oikeuttavat Kiinteistö Oy Metsätapiolan osakkeet.

Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen nettotuotto oli 9,5 miljoonaa euroa vuonna 2012 (v. 2011: 3,9 milj. e). Käyvin arvoin laskettu tulos oli 22,6 miljoonaa euroa eli 12,7 prosenttia sitoutuneelle pääomalle. Vastaava tuotto oli edellisenä vuonna -3,0 prosenttia. Sijoitustoiminnan tuotto-, riski- ja muita tunnuslukuja sekä niiden laskentaperiaatteita on selvitetty tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Liikekulut

Kokonaisliikekulut olivat 23,8 miljoonaa euroa (v. 2011: 23,8 milj. e). Tästä määrästä henkilöstökulut olivat 10,5 miljoonaa euroa ja tietohallintokulut 10,4 miljoonaa euroa. Kokonaisliikekulut pysyivät edellisvuoden tasolla.

Valtion ja Kansaneläkelaitoksen maksuosuudet

Valtion maksuosuus ilman lomitusta oli 682,2 miljoonaa euroa (v. 2011: 662,0 milj. e). Valtion osuus kattoi 78,9 prosenttia korvausmenoista.

Maatalouslomituksen kuluista valtio maksoi 223,6 miljoonaa euroa (v. 2011: 225,3 milj. e).

Kansaneläkelaitoksen maksuosuus oli 11,2 miljoonaa euroa (v. 2011: 12,3 milj. e). Lakiin perustuva Kansaneläkelaitoksen maksuosuus on 27,6 prosenttia työajan MATA:n kokonaiskustannuksista.

Asiakkaiden maksuosuus

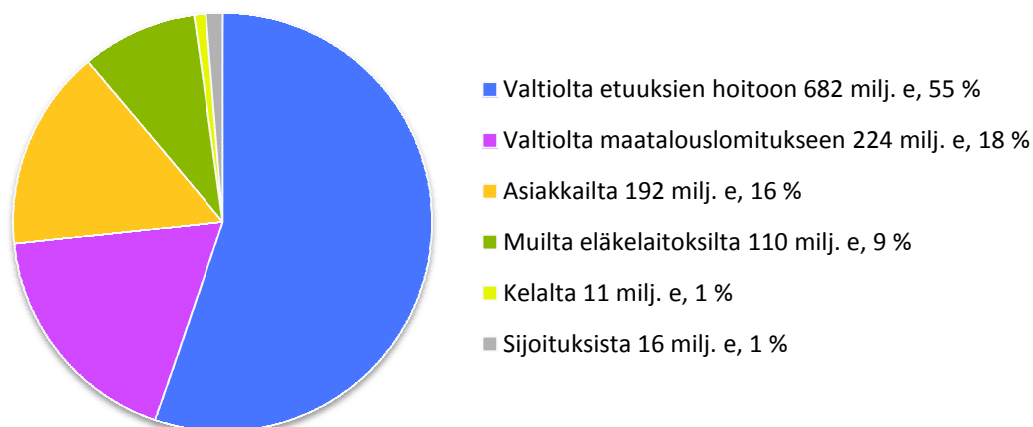
Asiakkaat maksoivat vakuutusmaksuja Melaan 191,5 miljoonaa euroa (v. 2011: 183,7 milj. e), josta maatalousyrittäjien osuus oli 183,7 miljoonaa euroa ja apurahansaajien 7,8 miljoonaa euroa.

Vastuovelka

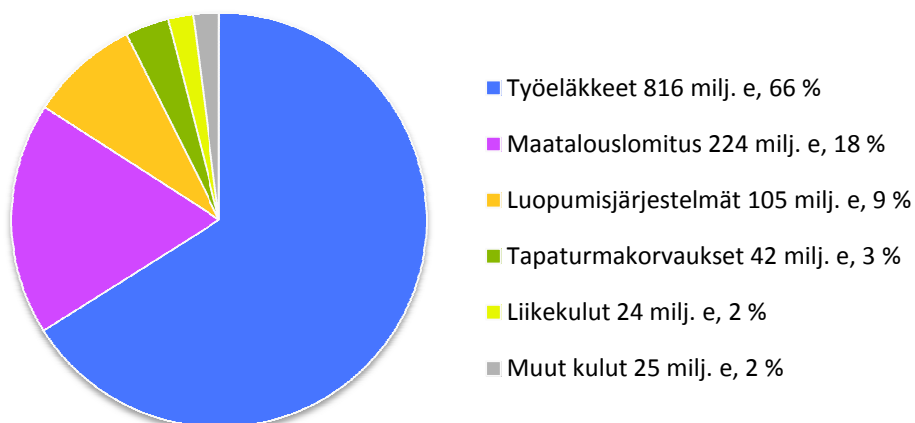
Sattuneiden vahinkojen korvausmenoon varattua rahaa oli työ- ja vapaa-ajan MATA-vakuutusten korvausvastuissa vuoden 2012 lopussa yhteensä 108,4 miljoonaa euroa. Apurahansaajien MYEL-vakuutusmaksuvastuu kasvoi vuoden 2012 aikana reilulla seitsemällä miljoonalla eurolla 18,8 miljoonaa euroon.

Taloutta kuvaavat tunnusluvut sisältyvät tilinpäätöksen liitetietoihin.

Tuotot 1 235 milj. euroa

Kulut 1 235 milj. euroa

Kuva 5. Melan tuotot ja kulut pääryhmittäin vuonna 2012.

RISKIENHALLINTA

Melalla on koko toiminnan kattava riskienhallintasuunnitelma, jonka Melan hallitus hyväksyy vuosittain. Hallitus valvoo suunnitelman toteutumista muun muassa riskienhallinnan, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajien vuosittaisten raporttien pohjalta.

Melan toiminnassa keskeisiä ovat IT-toimintoihin, rahoitukseen ja sijoitustoimintaan liittyvät riskit. Henkilöriskejä hallitaan erityisesti varahenkilö- ja seuraajasuunnittelulla ja muuttuvan lainsäädännön vaatiman osaamisen varmistamisella.

Tarkempi kuvaus Melan riskienhallintatoiminnoista on tilinpäätöksen liitetiedoissa.

TIETOHALLINTO

Vuoden 2012 merkittävin hanke tietohallinnossa oli tapaturmakorvausjärjestelmän uudistaminen. Sen käyttöönotto tapahtuu vuoden 2013 aikana.

Sähköiseen asiointiin perustuvaan asianhallintaan ja asiakirjanhallintajärjestelmään tehtiin ylläpitoa. Uudessa järjestelmässä oli ongelmia, mutta ne saatiin vuoden kuluessa valtaosin korjattua. Ongelmat hidastivat kuitenkin hakemusten käsittelyä.

Eläkkeenkäsittelyn tavoitetilan 2012 viimeiset muutokset otettiin tuotantoon vuoden aikana. Vuoden lopulla aloitettiin Melan internet- ja intranetsivujen alustanvaihtoprojektit.

Tuotantosovellusten ylläpidon toimittaja vaihtui. Käyttöpalveluiden toimittajavaihdokseen liittyvät työt aloitettiin. Käyttöpalvelutoimittajan vaihtuminen tapahtuu vuoden 2013 vuoden puolella.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄ

Asiakaspalvelun painopisteenä vuoden 2013 aikana on edelleen hakemuskäsittelyn tehostaminen ja sähköisen käsittelyjärjestelmän toiminnan vakiinnuttaminen. Tavoitteena on muutaman vuoden kuluessa päästä yksityisen sektorin työeläke- ja tapaturmavakuutusalan nopeimpiin käsittelyaikoihin. Laadukas palvelu, lainmukaiset ratkaisut ja kustannustehokkuuden säilyttäminen hyvällä tasolla ovat keskeiset tavoitteet myös jatkossa.

Melan hoitaman eläketurvan sisällön kehittymiseen vaikuttavat työeläkejärjestelmää koskevat yleiset yhteiskunnalliset ratkaisut. Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien MYEL-eläke on tärkeä osa suomalaista työeläkejärjestelmää ja seuraa sen muutoksia. Vastaavalla tavalla vireillä oleva työntekijöiden tapaturmavakuutuksen uudistus heijastuu myös maatalousyrittäjien ja apurahansaajien tapaturmavakuutukseen.

Erityisesti Melan vakuutettuja koskevia sosiaaliturvan kehittämistarpeita ja -mahdollisuuksia pohditaan kahdessa sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa työryhmässä. Mela osallistuu aktiivisesti molempien työryhmien työhön ja on valmis viemään kehittämissesityksiä omalta osaltaan eteenpäin.

Maatalousyrittäjien työhyvinvointityöryhmä pyrkii löytämään keinoja, joilla parantaa maatalousyrittäjien työhyvinvointia ja samalla edesauttaa työurien pidentymistä. Työryhmälle asetetut hyvinvoinnin edistämistä koskevat tavoitteet vastaavat hyvin Melan työhyvinvointiohjelmassaan asettamaa tavoitetta: lisätä terveitä työvuosia maataloudessa. Melan näkemyksen mukaan keskeisiä kehittämis-kohteita maatalousyrittäjien työssä jaksamisen tukemiseksi ovat maatalousyrittäjien kattavan ja laadukkaan työterveyshuollon sekä lomituksen toimivuuden varmistaminen.

Toinen Melan vakuutettuja koskeva kehittämistyöryhmä, luovilla aloilla työskentelevien ja muiden itsensä työllistävien sosiaaliturvaa pohtiva työryhmä, selvittää muun muassa apurahansaajien sosiaaliturvaan liittyviä kehittämistarpeita. Työryhmä selvittää myös laajemmin mahdollisuuksia parantaa luovalla alalla työskentelevien pirstaleista ja osin puutteellista sosiaaliturvaa.